

Risale-i Nur Gözüyle Dünya

Cenab-ı Hak, “Kâinatın hikmet-i hilka ve büyük neticesi ve kıymetli meyvesi ve arzın halifesi olan insan”¹ için asıl hayat olan ahiret yurdundaki ebedi hayatı ve saadeti temin etmesi amacıyla bir imtihandan yeri olan bu fani dünyayı yaratmıştır.

Dünyanın kelime manası, en yakın, en aşağı. Şimdiki âlemimiz. (ölüme veya ahirete en yakın olmasından bu isim verilmiştir)² şeklindedir. Dünyanın mahiyetini, manasını ve tarifini en güzel ve en doğru bir şekilde Risale-i Nur izah etmiştir. “Bu dünya ebedi kalmak için yaratılmış bir menzil değildir; ancak Cenab-ı Hakkın ebedi ve sermedi olan Dârüsselâm (Cennet) menziline davetlisi olan mahlûkâtın içtimaları için bir han ve bir bekleme salonudur.”³ hakikatini üst başlıkla sunan Risale-i Nur, dünyanın tarifini ve mahiyetini şu şekilde yapmıştır: “Dünya, muvakkat bir ticaretgah; her gün dolar boşalır bir misafirhane; ve gelen geçenlerin alış veriş için yol üstünde kurulmuş bir Pazar; ve nakkaş-ı ezelinin teceddüt eden, hikmetle yazar bozar bir defteri; ve her bahar, bir yaldızlı mektubu; ve her bir yaz, bir manzum kasidesi; ve o Sani-i Zülcelal’in cilve-i esmasını tazelandiren, gösteren ayineleri; ve ahiretin fidanlık bir bahçesi; ve rahmet-i İlahiyenin bir çiçekdanlığı; ve âlem-i bekada gösterilecek olan levhaları yetiştirmeye mahsus muvakkat bir tezgahıdır.”⁴ Hem, “kesret-i mahlûkat cihetiyle ve mütemadiyen değişen yüz binler çeşit çeşit enva-ı zevi’l hayat ve zevi’l ervahın (hayat ve ruh sahiplerinin) meskeni, menşei, fabrikası, meşheri, mahşeri olması haysiyetiyle, bu kâinatın kalbi, merkezi, hülasası, neticesi, sebep-i hilka olarak, gayet büyük öyle bir ehemmiyeti var ki, küçüklüğü ile beraber koca semavata karşı denk tutulmuş.”⁵

Risale-i Nur, “Hem bir kitab-ı Samedani, hem bir mezra, hem ayineler mecmuası, hem seyyar bir ticaretgâh, hem bir seyrangah ve hem bir misafirhane”⁶ olan Dünyanın üç yüzünün olduğunu belirterek; bu üç yüzün mahiyetlerini de güzelce izah etmektedir. “Dünyanın Birinci yüzü, Cenab-ı Hak’kın esmasına bakar; onların nukuşunu gösterir, mana-i harfiyle, onlara ayinedarlık eder. İkinci yüzü, ahirete bakar; ahiretin tarlasıdır. Cennetin mezrasıdır, rahmetin mezheresidir(çiçek bahçesidir). Üçüncü yüzü, insanın hevesatına bakan ve gaflet perdesi olan ve ehl-i dünyanın mel’abe-i hevesatı(heves uyandıran oyunlar) olan yüzdür.”⁷ “Nur-i imanla dünyanın evvelki iki vechine(yüzüne) bakmak, manevi bir cennet gibi olur. Üçüncü vecih ise, dünyanın fena yüzüdür ki, zati ve ehemmiyetli bir kıymeti yoktur.”⁸

Bu itibarla, mü’min bir insanın, “Dünyanın her şeyinde ahirete fayda verecek bir sermaye, bir meyve alması”⁹ için,

“Dünyayı, ahiretin mezarası ve esma-i İlahiyenin ayinesi ve Cenab-ı Hak’kın mektubatı ve muvakkat bir misafirhanesi”¹⁰ olarak görmesi ve sevmesi gerekmektedir. Çünkü “Dünya, âlem-i ahirete bir fihriste hükmündedir.”¹¹ ve umur-u diniyeye ve a’mal-i ahirete iş ve hizmet için kurulmuş bir fabrikadır.”¹² “insanların mülk ve malı değildir. Ancak insanlar amele gibi o misafirhanenin çeşit çeşit işlerinde ve tezyinatında çalışırlar.”¹³ hem, “Dünyanın lezzetleri, zevkleri ve ziynetleri, Halık’ımızı, Malik’imizi ve Mevla’mızı bilmediğimiz takdirde, Cennet olsa bile, Cehennemdir.”¹⁴

Risale-i Nur, dünyanın ahirete ve esma-i İlahiyeye bakan iki güzel yüzüyle, fani ve çirkin olan öteki yüzünü şu şekilde özetlemektedir: “Dünyanın bir yüzü, az çok zahiri bir ünsiyet, bir güzelliği varsa da batını ve içi daimi bir vahşet ile doludur. İkinci yüzü, filcümle, zahiren vahşetli ise de, batınen daimi bir ünsiyetle doludur. Kur’an-ı Azimüşşan, nazarları ahiret ile muttasıl (bitişik) olan ikinci veche tevcih eder. Birinci vecih ise, ahiretin zıddı olup, ademle muttasıldır.”¹⁵ Evet, dışı süs içi pis ve daimi bir vahşet ile dolu olan dünyanın bu ciheti, “bütün lezaiziyle, sefahatleriyle, Safalarıyla pek ağır ve pek büyük bir yükür. Ruhu fasit (bozuk), kalbi hasta olanlardan başka, kimse o ağır yükün altına giremez”¹⁶ bu sebeple, mü’min olan bir insanın “lezzetleri zehirli bala benzeyen ve ömrü kısa olup süratle zeval ve guruba giden dünyayı kesben değil, kalben terk etmesi lazımdır.”¹⁷

Efendimizin (a.s.m)“Dünya sevgisi bütün hataların başıdır”¹⁸ olarak işaret ettiği sevgi, dünyanın fena yüzüne olan sevgidir. “Dünyanın, ahirete ve esma-i İlahiyeye bakan güzel iç yüzlerine karşı nev-i insana muhabbet verilmişken, o muhabbeti su-i istimal ederek fani, çirkin, zararlı, gafletli yüzüne karşı sarf etmesi”¹⁹ bütün hataların ve sapmaların başıdır. Bu sebeple, mü’min insan, “dünyayı ve ondaki mahlûkatı mana-i ismiyle değil, mana-i harfiyle bakıp sevmelidir.”²⁰ “Onun nazarında şu dünya bir zikirhane-i Rahman, bir talimgâh-ı beşer ve hayvan ve bir meydan-ı imtihan-ı ins-ü candır.”²¹ Mü’minin bu bakış açısının ve külli nazarının ve istikametinin uhrevi neticesi çok büyüktür. “Bir dar-ı mükâfat, bir mahall-i saadet onun için ihzar edilmiştir. Bu fani dünyaya bedel, baki bir Cennet onu beklemektedir.”²² Evet, “Dünya kadar, fakat fani dünya gibi fani değil, baki bir Cennet verilecektir. Madem dünyanın, her hatanın başı olan mezmum (kötülenmiş) muhabbeti değil, belki esmaya ve ahirete bakan iki yüzünü, esma ve ahiret için sevmiş ve ibadet-i fikriye ile o yüzleri mamur etmiş, güya bütün dünyasıyla ibadet etmiş; elbette dünya kadar bir mükâfat alması, mukteza-i rahmet ve hikmettir”²³

Risale-i Nura göre “dünya fanidir; fakat ebedi bir âlemin levazımâtını yetiştiriyor. Çendan, zaildir, geçicidir; fakat baki meyveler veriyor, baki bir zatın baki esmasının cilvelerini gösteriyor.”²⁴ Bu noktadan, “Sultan-ı ezeli olan Cenab-ı Hakkın kudretiyle, yokluk karanlıklarından ziyadar varlık âlemine çıkarılan ve bütün mevcudatı içinde seçtiği ve emanet-i kübrayı verdiği ve haşır yoluyla saadet-i ebediyeye müteveccih ettirdiği biz insanların, dünyadaki işi, o saadet-i ebediye yollarını temin etmekle re’sul malımız(sermayemiz) olan istidatlarımızı nemalandırmaktır.”²⁵ Meselenin özü, esası budur; bu yüzden dünya hayatımızı çok iyi değerlendirmemiz gerekmektedir. Evet, “Dünya madem fanidir. Hem madem ömür kısadır. Hem madem gayet lüzumlu vazifeler çoktur. Hem madem hayat-ı ebediye burada kazanılacaktır. Hem madem dünya sahipsiz değil. ...Elbette, en bahtiyar odur ki, dünya için ahireti unutmasın. Ahiretini dünyaya feda etmesin, hayat-ı ebediyesini hayat-ı dünyeviye için bozmasın, malayani şeylerle ömrünü telef etmesin, kendini misafir telakki edip misafirhane sahibinin emirlerine göre hareket etsin, selamete kabir kapısını açıp saadet-i ebediyeye girsin.”²⁶

Bunun için ise,“Bu dünya, bir misafirhanedir. Ebedi hayatı isteyenler, misafirhanedeki vazifelerine dikkat gösterdikleri nisbette memnun edilirler. Manalarını öğreten ve ispat eden”²⁷ “Risale-i Nuru dikkat ve tefekkürle okumak gerekmektedir. Bu ulvi mana ve hakikatlere ayine olan Risale-i Nura karşı lakayt kalmak ve alakadar olmamak ise, ancak gafletin eseri olabilir.”²⁸

Dipnotlar:

- 1- Asa-yı Musa 357,
- 2- Yeni Lügat 207,
- 3- Mesnevi-i Nuriye 74,
- 4- Lem’alar 521,
- 5- Asa-yı Musa 357,
- 6- Sözler 332,
- 7- age.1018,

- 8- Mesnevi-i Nuriye 128,
- 9- Sözlür 1052,
- 10- age.1043,
- 11- Mesnevi-i Nuriye 339,
- 12- age.359,
- 13- age.182,
- 14- age.167,
- 15- age.112,
- 16- age.109,
- 17- age.201,
- 18- Lem'alar 522,
- 19- age.522,
- 20- Sözlür 1043,
- 21- age.34,
- 22- Mektubat 383,
- 23- Sözlür 1059,
- 24- age.1036,
- 25- İřaratü'l-i'caz 29,
- 26- Mektubat 119,
- 27- Asa-yı Musa 412,
- 28- age.414